

רשומות

הצעות חוק

30 באוקטובר 2000

2927

א' בחשון התשס"א

עמוד

- 46 הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 15) (נציב הדורות הבאים לכנסת), התשס"א-2000
- 50 הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון מס' 17) (פרסום חוצות), התשס"א-2000

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

**הצעת חוק הכנסת (תיקון מס' 15) (נציב הדורות הבאים לכנסת),
התשס"א-2000***

1. בחוק הכנסת, התשנ"ד-1994, אחרי סעיף 16 יבוא:

הוספת סעיפים
17 עד 34

"פרק ז': נציב הדורות הבאים לכנסת

17. כפרק זה, "ענין מיוחד לדורות הבאים" – ענין שיש לו השפעה ניכרת על הדורות הבאים, בתחומי איכות הסביבה, משאבי הטבע, המדע, הפיתוח, החינוך, הבריאות, המשק והכלכלה, הדמוגרפיה, התכנון והבניה, איכות החיים, הטכנולוגיה וכל ענין שועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת קבעה שיש לו השפעה ניכרת על הדורות הבאים.
18. לכנסת יהיה נציב שיביא לפניו נתונים וחוות דעת בנושאים שיש בהם ענין מיוחד לדורות הבאים ויקרא נציב הדורות הבאים לכנסת.
19. נציב הדורות הבאים לכנסת –
- (1) יחווה את דעתו על הצעות חוק הנדונות בכנסת שמצא בהן ענין מיוחד לדורות הבאים;
- (2) יחווה את דעתו על חקיקת משנה המובאת לאישור ועדה מועדות הכנסת או להתייעצות עם ועדה מועדות הכנסת, שמצא בה ענין מיוחד לדורות הבאים;
- (3) יגיש לכנסת, מעת לעת, לפי שיקול דעתו, דינים וחשבונות עם המלצותיו בנושאים שיש בהם ענין מיוחד לדורות הבאים;
- (4) ייעץ לחברי הכנסת בנושאים שיש בהם ענין מיוחד לדורות הבאים;
- (5) יגיש לכנסת, אחת לשנה, דין וחשבון על פעולותיו לפי חוק זה.
20. בביצוע תפקידו יונחה נציב הדורות הבאים לכנסת על ידי שיקולים מקצועיים בלבד.

הגדרה

נציב הדורות
הבאים לכנסת

תפקידיו של
נציב הדורות
הבאים לכנסת

אי תלות

ד ב ר י ה ס ב ר

כפני הכנסת וועדותיה חוות דעת ונתונים לגבי השלכות של הצעות חוק וחקיקת משנה הנדונים בפניהן. מוצע לעגן בחוק את מעמדו הבלתי תלוי של נציב הדורות הבאים בכנסת ובעדותיה ואת חובתן של הכנסת וועדותיה להביא בפניו כל ענין שיש לו השלכה על הדורות הבאים כדי שיוכל לחוות את דעתו לגביו. הוראות החוק המוצעות בעניני כשירות הנציב, תנאי עבודתו ותקציב פעילותו נועדו להבטיח את מינויו של אדם בעל כישורים גבוהים לתפקיד ואת יכולת חיפוקודו.

הצעת חוק זו מטרתה להביא בפני הכנסת במהלך הליך החקיקה נתונים וחוות דעת בדבר השפעת החקיקה המוצעת על הדורות הבאים בתחומים כמו איכות הסביבה, חינוך, בריאות, כלכלה, טכנולוגיה וכו'.

כיום לא מובאים בכל דיון בכנסת בהצעת חוק או בחקיקת משנה, כל ההשלכות של אותה הצעה או חקיקה לטווח ארוך.

מוצע על כן להקים בכנסת מערך בראשות אדם בעל כישורים ומומחיות כנדרש בחוק המוצע שיציג

* הצעת חוק מס' 1236/פ' הועברה לוועדה ביום כ"ד באדר א' התש"ס (1 במרס 2000).
ס"ח התשנ"ד, עמ' 140; התש"ס, עמ' 226.

21. (א) מזכירות הכנסת תעביר לנציב הדרות הבאים לכנסת כל הצעת חוק שהונחה על שולחן הכנסת.

(ב) ועדות הכנסת יעבירו לנציב הדרות הבאים לכנסת, נוסח של חקיקת משנה שהונחה לאישור או להתייעצות, למעט בעניינים החסויים על פי חוק.

(ג) נציב הדרות הבאים לכנסת יודיע ליושב ראש הכנסת מעת לעת על חוקים והצעות חוק שמצא בהם ענין מיוחד לדרות הבאים; יושב ראש הכנסת יודיע על כך ליושבי הראש של ועדות הכנסת שבתחומי אחריותן מצויים אותם חוקים או הצעות חוק.

(ד) נציב הדרות הבאים לכנסת יודיע לוועדות הכנסת על חקיקת משנה שהועברה אליו לפי סעיף קטן (ב) אשר מצא בה ענין מיוחד לדרות הבאים.

(ה) יושבי הראש של ועדות הכנסת יזמנו את הנציב לדיון בהצעות חוק או בחקיקת משנה שהודיע כי מצא בהן ענין מיוחד לדרות הבאים לפי סעיפים קטנים (ג) ו-(ד), ויתאמו את מועד הדיון עם הנציב תוך מתן זמן סביר, לפי הענין, לאיסוף נתונים ולהכנת חוות דעת.

(ו) חיווה הנציב את דעתו לגבי הצעת חוק, טובא תמצית חוות דעתו בפני מליאת הכנסת כדלקמן:

(1) אם ניתנה חוות הדעת לפני הקריאה הראשונה – בדברי ההסבר להצעת החוק;

(2) אם ניתנה חוות הדעת אחרי הקריאה הראשונה – בנספח להצעת הועדה שתוגש למליאת הכנסת לקריאה השניה ולקריאה השלישית.

(ז) הנציב רשאי להשתתף בכל דיון של כל ועדה מועדות הכנסת לפי שיקול דעתו; היה הדיון חסוי על פי חוק, ישתתף הנציב בדיון באישור יושב ראש הועדה.

(ח) דין וחשבון לפי סעיף 19(3) יוגש לוועדה שהנושא בתחום אחריותה; הועדה תדון בו והיא רשאית להגיש לכנסת את סיכומיה והצעותיה.

(ט) דין וחשבון שנתי לפי סעיף 19(5) יוגש ליושב ראש הכנסת ויונח על שולחן הכנסת; הכנסת תקיים עליו דיון.

22. (א) נציב הדרות הבאים לכנסת רשאי לרוש מגוף מבוקר המנוי בסעיף 19(ז) עד (6) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]², כל ידיעה, מסמך או דין וחשבון (להלן – מידע) אשר נמצאים בתחום סמכותו של אותו גוף והדרושים לנציב לביצוע תפקידיו; גוף כאמור ימסור לנציב את המידע.

(ב) מצא ש, שהגוף המבוקר הוא בתחומי פעילות משרד, כי מסירתו של מידע עלולה לסכן את ביטחון המדינה, את יחסי החוץ שלה או את שלום הציבור, רשאי הוא להורות כי לא יועבר אותו מידע; ואולם אם ניתן להעביר לנציב חלק מן המידע שאין בגילויו סכנה כאמור, יועבר אותו החלק.

קבלת מידע

² ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- (ג) לא יימסר מידע לפי סעיף זה אם מסירתו אסורה לפי כל דין.
- (ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בחובת מסירת מידע לפי סעיף 52 לחוק-יסוד: הממשלה, ולפי סעיף 21 לחוק-יסוד: הכנסת.
23. במהלך תקופת כהונתו ובשנה שלאחריה, לא יהיה נציב הדורות הבאים לכנסת פעיל בחיים הפוליטיים. הגבלת פעילות
24. כשיר לכהן כנציב הדורות הבאים לכנסת אורח ישראלי ותושב ישראל שנתקיימו בו כל אלה: כשירות
- (1) הוא בעל תואר אקדמי בתחום מהתחומים המפורטים בסעיף 17;
- (2) הוא בעל ניסיון מקצועי של חמש שנים לפחות בתחום מהתחומים המפורטים בסעיף 17;
- (3) בשנתיים הקודמות להצגת מועמדותו לא היה פעיל בחיים הפוליטיים ולא היה חבר במפלגה כלשהי; לענין חוק זה מי שלא שילם דמי חבר למפלגה ולא השתתף בפעילות במוסדותיה, לא יראו אותו כחבר מפלגה;
- (4) הוא לא הורשע בעבירה אשר לפי מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לשמש כנציב הדורות הבאים לכנסת.
25. תקופת כהונתו של נציב הדורות הבאים לכנסת תהיה חמש שנים מיום מינויו; ורשאית הכנסת למנותו לתקופות כהונה נוספות. משך הכהונה
26. נציב הדורות הבאים לכנסת יתמנה על ידי הכנסת מבין המועמדים שיומלצו על ידי הועדה הציבורית שמונתה לפי סעיף 27, בהתאם להליכים שנקבעו בחוק זה. מינוי בידו הכנסת
27. (א) ועדת הכנסת תמנה ועדה ציבורית אשר תבדוק את כשירותם ואת התאמתם של מועמדים למשרת נציב הדורות הבאים לכנסת ותמליץ לפני הכנסת על שניים או יותר מהם, תוך ציון מספר חברי הועדה שתמכו במועמדותו של כל אחד מהם, ורשאית היא לצרף את הערותיה לגביהם; שמות המועמדים שעליהם המליצה הועדה יפורסמו ברשומות.
- (ב) הועדה הציבורית תהיה בת שישה חברים וזה הרכבה:
- (1) שלושה חברי הכנסת והם: יושב ראש ועדת הכנסת והוא יהיה היושב ראש, יושב ראש הועדה לעניני מחקר ופיתוח מדעי וטכנולוגי, ויושב ראש הועדה לעניני ביקורת המדינה;
- (2) שלושה אנשים חברי הסגל האקדמי של המוסדות להשכלה גבוהה בישראל, המומחים בתחומים שונים מבין התחומים המפורטים בסעיף 17, שתבחר ועדת הכנסת.
28. הועדה הציבורית תקבע את סדרי עבודתה ואת נוהלי בדיקת המועמדים, ובלבד שהחלטתה להמליץ בפני הכנסת על מועמד למשרת נציב הדורות הבאים לכנסת תתקבל ברוב של לפחות ארבעה מחבריה; היו הקולות שקולים, יהיה ליושב ראש הועדה קול כפול. סדרי עבודת הועדה הציבורית

מועד הבחירה 29. (א) מינוי נציב הדורות הבאים לכנסת ייעשה, ככל האפשר, לא מוקדם מתשעים ימים ולא יאוחר משלושים ימים לפני תום תקופת כהונתו של הנציב המכהן; נתפנה מקומו של הנציב לפני תום תקופת כהונתו, ייעשה המינוי בתוך ארבעים וחמישה ימים מהיום שבו נתפנה מקומו.

(ב) הודעה על מינויו של נציב הדורות הבאים לכנסת תפורסם ברשומות.

תקציב תנאי עבודה ועובדים 30. תקציב הנציב ייקבע כסעיף תקציב נפרד בתקציב הכנסת.
31. (א) ועדת הכנסת תקבע הוראות בדבר תנאי עבודה הולמים לנציב הדורות הבאים לכנסת, ובדבר צוות עובדים מקצועי ומינהלי שיעמוד לרשותו.

(ב) הנציב רשאי להיעזר לצורך ביצוע תפקידו, ולפי הצורך, בעובדי הכנסת.

תום הכהונה 32. כהונת נציב הדורות הבאים לכנסת פוקעת -
(1) בתום תקופתה;
(2) בהתפטרותו או בפטירתו;
(3) בהעברתו מכהונתו.

העברה מכהונה 33. (א) הכנסת רשאית להעביר את נציב הדורות הבאים מכהונתו בהתקיים אחד מאלה:

- (1) עשה מעשה שאינו הולם את מעמדו;
- (2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;
- (3) הורשע בעבירה, אשר לפי מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לשמש עוד בתפקידו כנציב הדורות הבאים של הכנסת.

(ב) הכנסת לא תעביר את נציב הדורות הבאים לכנסת מכהונתו, אלא בהסכמת הועדה הציבורית וועדת הכנסת, ולאחר שהוענקה לו זכות שימוע הן בפני הועדה הציבורית והן בפני ועדת הכנסת.

השעיה 34. הכנסת תשעה את נציב הדורות הבאים לכנסת, לפי המלצת ועדת הכנסת, אם מתקיימים נגדו הליכים פליליים בעבירה כאמור בסעיף 33(א) עד לסיום ההליכים.

ממלא מקום 35. הכנסת תמנה ממלא מקום לנציב הדורות הבאים לכנסת מקרב העובדים האמורים בסעיף 31(א) אם נתפנה מקומו של הנציב וכל עוד לא החל לכהן הנציב החדש, נעדר הנציב מן הארץ, הושעה או נבצר ממנו זמנית למלא את תפקידו.

מינוי ראשון 2. נציב הדורות הבאים לכנסת ימונה לראשונה בתוך שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

חברי הכנסת: יוסף לפיד, אברהם פורז, אליעזר זנדברג, יהודית נאות, יוסף יצחק פריצקי, ויקטור בריילובסקי

**הצעת חוק הבחירות (דרכי תעמולה) (תיקון מס' 17) (פרסום חוצות),
התשס"א-2000***

1. תיקון סעיף 6 בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959¹ (להלן - החוק העיקרי) בסעיף 6, לפני "לא תהא תעמולת בחירות" יבוא "כפוף להוראות סעיף 10ב".
2. בסעיף 9 לחוק העיקרי -
(1) בסעיף קטן (א), לפני "לא תהיה תעמולת בחירות" יבוא "כפוף להוראות סעיף 10ב";
(2) בסעיף קטן (ב), אחרי "בסעיף 10" יבוא "ובסעיף 10ב".
3. תיקון סעיף 10 בסעיף 10א לחוק העיקרי, לפני "לא תהא תעמולת בחירות" יבוא "כפוף להוראות סעיף 10ב".
4. הוספת סעיף 10ב אחרי סעיף 10א לחוק העיקרי יבוא:

"הסדר פרסום חוצות
10ב. (א) בסעיף זה -

"חבילת פרסום" - מספר מיתקני פרסום חוצות המשווקים יחד על ידי תאגיד מפרסם כקבוצה אחת;

"מיתקן פרסום חוצות" - מיתקן נייד או נייד המשמש להצגת מסרים פרסומיים מתחלפים בחוצות אשר משולמת עליו אגרה לרשות המקומית אשר בתחומה הוא מוצג;

"תאגיד מפרסם" - תאגיד העוסק בשיווק שטחי פרסום על גבי מיתקני פרסום חוצות המופעלים על ידו;

"מפלגה" - מפלגה או רשימת מועמדים בבחירות לכנסת או לרשות מקומית;

"תקופת הבחירות", בבחירות לכנסת ולראש הממשלה - תקופה שתחילתה 90 ימים לפני הבחירות; בבחירות לרשות מקומית - תקופה שתחילתה ביום הגשת רשימות המועמדים לפי סעיף 35(ח) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965.²

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור הניסיון שהצטבר במהלך מערכות הבחירות האחרונות ולפי המלצת יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-15, כבוד השופט מצא, נראה כי אין מקום לאיסור גורף לענין זה, ובלבד שיוצע הסדר שיבטיח את השוויון בין המתמודדים בבחירות.

יתרה מכך, ביטול האיסור הגורף אף יתרום לקידום מטרות החוק בהיבט של שמירת חזות פני העיר על ידי הפניית פרסום התעמולה למקומות מוסדרים.

חוק הבחירות, התשי"ט-1959 (להלן - החוק), קובע הגבלות על תעמולת בחירות, ובין השאר הגבלות על שימוש באורות (סעיף 6 לחוק) ובכלי רכב (סעיף 9 לחוק) וכן הגבלה על תעמולת בחירות באמצעות מודעות. (סעיפים 10 ו-10א לחוק)

הגבלות אלה הביאו לכך שלא ניתן לעשות שימוש במסגרת תעמולת הבחירות בפרסום על גבי שלטי חוצות המהווים כיום כלי פרסום לגיטימי ונפוץ.

* הצעת חוק מס' 867/פ, הועברה לוועדה ביום י' באדר א' התש"ס (16 בפברואר 2000).
1 ס"ח התשי"ט, עמ' 138; התשנ"ח, עמ' 337.
2 ס"ח התשכ"ב, עמ' 248.

(ב) לא תהא תעמולת בחירות באמצעות השימוש במיתקן פרסום חוצות אלא בתנאים האלה:

- (1) תעמולת הבחירות היא מטעם מפלגה;
- (2) תאגיד מפרסם לא יפלה בין מפלגות בכל דרך שהיא, לרבות במחיר, במועדי פרסום ובשיבוץ תעמולת הבחירות במיתקני פרסום החוצות;
- (3) תאגיד מפרסם המפעיל למעלה מ־10 אחוזים מכלל מיתקני פרסום לא יקצה למפלגה במועד נתון יותר מ־15 אחוזים משטח הפרסום במיתקנים המופעלים על ידו הן בכלל הארץ והן ברשות מקומית מסוימת; מפלגה לא תפרסם במועד נתון יותר מ־15 אחוזים משטח הפרסום כאמור;
- (4) תעמולת הבחירות תהיה על גבי מיתקן פרסום חוצות המופעל על ידי תאגיד מפרסם אשר מסר הודעה כאמור בסעיף קטן (ג1).

(ג) תאגיד מפרסם המבקש להקצות מיתקני פרסום חוצות לתעמולת בחירות, או שהקצה מיתקנים כאמור, ימסור הודעות למבקר המדינה, כלהלן:

(1) לא יאוחר מתחילת תקופת הבחירות – הודעה שתכלול את הפרטים האלה:

(א) מספרם ומיקומם של כל מיתקני פרסום החוצות אשר מופעלים על ידי התאגיד במועד מתן ההודעה;

ד ב ר י ה ס ב ר

שתיעשה על ידי מפלגה או רשימת מועמדים בלבד. הגבלה זו נדרשת מכיוון ששלטי חוצות הם משאב מוגבל ובשל הצורך להבטיח שוויון הזדמנות בין המועמדים.

בבחירה לרשות מקומית מוצע כי תקופת הבחירות תהיה התקופה שתחילתה במועד הגשת רשימות המועמדים לפי סעיף 35(ח) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965, דהינו 33 ימים לפני יום הבחירות. מחד גיסא לפני מועד זה לא ניתן להגיש רשימת מועמדים ולפיכך רוב המתמודדים לא יעמדו בהגבלה המוצעת ומאידך גיסא בבחירות לרשות המקומית מוגשות רשימות מועמדים שלא בהכרח מטעם מפלגה ואין מקום להייב את המועמדים להירשם כמפלגה רק כדי לקיים תעמולת בחירות על גבי שלטי חוצות. קביעת תקופת בחירות ארוכה מזו המוצעת הביא להפליה בין רשימות המוגשות על ידי מפלגה לבין כאלה המוגשות בדרך אחרת.

מוצע על כן לאפשר תעמולת בחירות על גבי שלטי חוצות כלהלן:

- בתקופה שהיא תקופת בחירות כהגדרתה בסעיף 10ב(א) המוצע, מוצע לקבוע תנאים שבהם תותר תעמולה כאמור באופן שיבטיח גם את השוויון בין המתמודדים בבחירות ויאפשר פיקוח נאות של מבקר המדינה. (סעיף 10ב(ב) ו־ג המוצע)

- בתקופה שאיננה תקופת בחירות מוצע שלא להגביל כלל את השימוש בשלטי חוצות לצורך העברת מסרים פוליטיים על ידי מפלגות או על ידי מועמדים פוטנציאליים. (סעיף 10ב(ה) המוצע)

לענין תקופת הבחירות, שבה כאמור יחולו המגבלות המוצעות על פרסום תעמולה בשלטי חוצות, מוצע להבחין בין בחירות לכנסת לבין בחירות לרשויות המקומיות (ההגדרה המוצעת ל"תקופת בחירות").

הבחנה זו נדרשת בשל ההגבלה המוצעת בסעיף 10ב(ב1) ולפיה תעמולה כאמור בתקופת הבחירות יכול

(ב) פירוט של כל חבילות הפרסום המשווקות על ידי התאגיד במועד ההודעה ובתקופת שלושת החודשים שקדמו לה, כולל מספרם ומיקומם של מיתקני פרסום החוצות המרכיבים כל חבילה;

(2) לא יאוחר מ־90 ימים לאחר הבחירות – הודעה שתכלול את הפירוט של תעמולת הבחירות שפורסמה על ידו, לרבות זהות המזמין, זהות המממן ופרטי העסקה.

(ד) העתק מההודעה לפי סעיף קטן (ג) יופקד בועדת הבחירות המרכזית לעיון כל דורש.

(ה) בתקופה שאינה תקופת הבחירות כהגדרתה בסעיף קטן (א) לא יהולו לענין פרסום תעמולת בחירות באמצעות השימוש במיתקן פרסום חוצות האיסורים וההגבלות שבסעיף זה ובסעיפים 6, 9, 10 ו־10א.

5. תיקון סעיף 11 בחוק העיקרי, במקום "או 10א" יבוא "10א או 10ב".

ד ב ר י ה ס ב ר

[נוסח משולב], התשכ"ט-1969) ממילא כל רשימת מועמדים לכנסת חייבת להיות מוגשת על ידי מפלגה ולפיכך אין כרוישה להירשם כמפלגה משום יצירת הפליה או הכבדה בלתי סבירה על מי שמתעתד להתמודד בבחירות.

בבחירות לכנסת מוצע כי תקופת הבחירות תהיה התקופה האמורה בסעיף 2 לחוק, דהיינו 90 ימים לפני יום הבחירות, שכן על אף שהמועד להגשת רשימת המועמדים לכנסת הוא 47 ימים לפני הבחירות (לפי סעיף 57ט) לחוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה

חבר הכנסת מאיר שטרית